

L'avaluació dels alumnes

Entre l'experiència i l'exigència.

L'avaluació és la pedra angular on descansa tot canvi i tota innovació educativa, de qualsevol model, de qualsevol metodologia, de qualsevol activitat d'aprenentatge. I, alhora, hem de reconèixer que és una de les activitats que més dificultats, dubtes i contradiccions continua plantejant.

I per què tantes dificultats, dubtes i contradiccions? Segurament perquè no hem sabut crear lligams entre dues maneres de veure i entendre l'avaluació, dues visions pedagògiques que cal valorar, si més no, des del realisme que imposa la quotidianitat.

Una opció, la primera, respon al que s'ha demanat a l'escola durant moltes dècades i, per tant, a la nostra *experiència* com alumnes i docents. L'altra, aporta rigor pedagògic, eficàcia i possibilitats de millorar les relacions entre el professorat, els alumnes i les famílies. Però, per a molts, és encara un model teòric, alhora que una *exigència* que ens fa, de fa anys, la legislació.

La veu de l'experiència. Venim d'un sistema on l'avaluació era i és, en bona mesura, *un instrument per controlar*, sancionar, premiar i seleccionar l'alumnat. Una eina útil per assegurar l'ordre.

La veu de l'exigència: Avui, el nostre model educatiu diu que hem d'*avaluar per ajudar a diagnosticar* els possibles obstacles, *conèixer* com l'alumnat va superant *les dificultats* a mesura que va aprenent i ajudar-lo a *controlar* els seus aprenentatges a partir dels èxits, les dificultats i els reptes. *Avaluem per conèixer millor els alumnes i ajudar-los* a través del diàleg i de la seva implicació i la de la família, quan calgui i allà on sigui possible.

No és un tema de modes! L'avaluació que *només* val per controlar, que no ajuda a créixer, a conèixer les dificultats i a superar-les, ja no és útil i, per tant, no serveix. L'avaluació que *només* sanciona ha perdut socialment el seu valor.

Si l'avaluació *només* és un resultat final, una *nota*, l'avaluació, l'escola i el professorat es desacredita. Als alumnes i a les famílies no els interessen aquestes *notes*, com tampoc interessa un metge que diagnostica sense buscar, trobar i proposar el remei.

Les *notes*, sobretot les *males notes*, no motiven a treballar més, principalment si no expliquen com millorar i, menys, si la feina ja és feta i el procés està tancat.

Difícil, però *només* des del progressiu desequilibri, de l'experiència cap a l'exigència, ens serà possible avançar cap a una escola millor, una escola educadora, *una escola amb futur*.

Els planys i les nostàlgies no ajuden a avançar, amaguen moltes més pors i més inseguretats de les que pensem.

parlem de:

L'avaluació, una eina d'aprenentatge 2

Jesús Rul

No es ven fruita sinó llavors 4

Anònim

Un instrument d'aprenentatge 5

EP St. Antoni - EP Olot
EP Terrassa - EP Balmes

L'avaluació segons el Caràcter Propi 9

Joan Vila

La formació que plantejgem

Parlem amb Jesús Rul.

Jesús Rull, mestre, llicenciat en filosofia i pedagogia i master en supervisió i avaluació de l'Educació. Ha estat professor de primària i secundària, inspector d'educació, director del programa de formació de directius de la Generalitat de Catalunya, expert en avaluació del programa Sòcrates-Comeenius de la Unió Europea, formador del professorat en temàtiques relacionades amb l'organització escolar i currículum, i autor de diverses publicacions.

Si de tota la reforma s'hagués de salvar una sola cosa, amb quina es quedaria?

El model educatiu implícit en la Reforma LOGSE sintetitza, a grans trets, els ideals sobre l'educació que s'inicien en la Il·lustració, i que amb molts esforços es van anar concretant al llarg del segle XX, especialment a Europa i als EUA després de la II Guerra Mundial. Cal salvar moltes coses, però especialment la idea que l'educació és un dret de totes les persones, que es concreta en una educació obligatòria de llarga durada (10 anys) i en el principi d'aprenentatge constructivista.

Perquè seguint l'ideal il·lustrat: «pa i llums», l'educació il·lumina i eleva les persones per sobre de la limitació asfixiant de la pròpia experiència.

Si avaluar no és posar notes, què és?

Avaluar és un procés de creació de coneixement pràctic (fenomènic i axiològic) sobre la pròpia realitat avaluada com a factor d'aprenentatge, d'orientació de les decisions i de creació cultural. Posar notes pot ser un dels seus efectes, però sovint es posen notes sense estar precedides per l'avaluació. En aquests casos la justificació de les notes és l'autoritat del docent a partir de les seves impressions, valoracions, etc.

Què s'ha de canviar perquè l'avaluació no sigui només posar notes?

Molts educadors són bons avaluadors dels

processos d'ensenyament-aprenentatge. Allò que ens apropa al món de l'avaluació és la inquietud de conèixer l'impacte de la nostra pròpia acció educativa; les construccions que fa cada alumne de l'ensenyament rebut; i l'elaboració d'es-

estratègies per reforçar els èxits i per corregir els errors. També cal tenir capacitat d'autocrítica, d'anar més enllà. Després, és clar, cal aprendre a avaluar de forma més sistemàtica i a participar en processos institucionals d'avaluació, tant de l'àmbit curricular com de l'organitzatiu.

És una utopia entendre l'avaluació com un instrument d'aprenentatge?

Des de la perspectiva de les idees és fàcil entendre-ho, però resulta més difícil incorporar-ho en la pràctica professional. Hi ha moltes inèrcies i costums arrelats. La pràctica de l'avaluació formativa (avaluació entesa com aprenentatge) comporta coneixements específics, actituds favorables, disposar de tecnologies senzilles i efectives, així com d'anar generant una cultura grupal adient.

Com avaluar els valors, les actituds i els procediments?

En els continguts curriculars distingim entre coneixements (fets, conceptes...), destreses (procediments, tècniques, habilitats...) i valors (actituds, normes...). Des d'aquesta perspectiva analítica, dels processos d'aprenentatge són susceptibles de ser avaluats els coneixements i les destreses adquirides perquè són descriptibles, mentre que els valors per la seva naturalesa són valorables, opinables. A més cal considerar que la transformació dels valors (de la cultura social, de les normes, etc.) en actituds personals és un procés llarg vinculat a la

formació de la personalitat adulta. Considero que en l'acció educativa els continguts han de treballar-se globalment, sense fer disseccions artificials: coneixements, destreses i valors s'interrelacionen. La qualificació de docent ha de ser global del contingut ensenyat i après. La nota de l'alumne ha de poder-se fonamentar descriptivament (informació) sobre els coneixements i les destreses, i valorativament (l'opinió aproximativa del docent) sobre els valors.

Podem avaluar tots els alumnes amb el mateix criteri i/o exigència?

Un tema abastament investigat. Quan per avaluació entenem una nota –posem per cas, un sis i mig o un quatre coma vuit– el tema no té sortida.

Si per avaluació s'entén un procés de realimentació associat als processos d'ensenyament-aprenentatge en què l'alumne participa, i no hi ha la pressió de la nota, s'obren altres possibilitats. Tanmateix, cal considerar que el professor està impel·lit a qualificar els alumnes després d'un procés i que, en aquest pronunciament, intervenen factors subjectius. El que cal és que al darrera de cada nota el professor tingui dades i informació relacionada amb la qualificació.

Podríem avaluar l'alumnat de secundària sense notes?

L'educació secundària està reglada, això és, està regulada normativament en els seus aspectes fonamentals. L'avaluació és un d'aquests aspectes. Les valoracions que pot posar el professor han de ser matisades entre cinc posicions: insuficient, suficient, bo, notable i excel·lent.

És clar que es podria avaluar els alumnes sense posar notes. Hi ha altres possibilitats en què el sistema educatiu hauria de ser interpretat com un factor de desenvolupament humà sense donar-li tanta importància a les qualificacions i a l'acreditació acadèmica, però no són aplicables en el nostre sistema educatiu actual.

Quin sentit té una reunió d'avaluació?

L'aportació fonamental d'una reunió d'avaluació és compartir dades, informació, i percepcions entre docents i, eventualment, per a la creació de judicis intersubjectius de valor sobre els temes avaluats. Per fer-ho possible és necessari que la re-

unió tingui un ordre i estigui ben preparada. Cal que tots els membres vinguin amb informació avaluativa sobre els alumnes; que la coordinació estableixi una metodologia que susciti la integració d'informació; que els participants puguin interpretar la informació global; que es recullin per escrit els judicis fonamentats en dades i les valoracions. Finalment, que l'experiència avaluativa viscuda realmenti l'acció docent de cada professor.

L'avaluació formativa es relaciona amb una determinada agrupació del professorat?

L'avaluació formativa és una forma d'entendre la relació d'ensenyament-aprenentatge. L'avaluació formativa la gestionen els professors individualment i col·lectiva. Els alumnes realitzen els aprenentatges sota la tutela de determinats professors, però el conjunt dels aprenentatges i les seves interrelacions afecten diferents professors.

Les competències mínimes les tenen tots els alumnes? Són prou distintives? I el nivell de coneixements?

La determinació de les competències bàsiques o mínimes és una decisió política en cada moment històric. Sempre hi ha un marge de dubte en la interpretació d'aquestes competències en un moment donat. És un recurs per a l'educador disposar de prioritzacions en relació al currículum. La majoria de les anomenades competències bàsiques són així interpretades per un gran nombre d'educadors i, en molts casos orienten l'acció educativa.

L'altra qüestió és la relació entre competències mínimes i promoció dels alumnes. ¿Què ha de saber un alumne per promocionar? Plantejada així resulta una qüestió molt retòrica. El criteri curricular bàsic de promoció és la maduresa global que ha assolit l'alumne com a conseqüència de l'aprenentatge adquirit. En aquest hi hauran aprenentatges mínims i d'altres. La valoració d'aquesta maduresa és una competència docent que té la facultat de qualificar i d'acreditar els alumnes. El que cal és que ho faci fonamentat en dades i en informació suficient a través d'un procés institucional que ha d'ordenar el centre educatiu a partir dels preceptes legals sobre la matèria.

No es ven fruita, sinó llavors

Cal fer fructificar els dons que hem rebut.

Una dona va somniar que entrava en una botiga acabada d'inaugurar a la plaça del mercat i, tota sorpresa, va descobrir que Déu era rere el taulell.

- Què hi vens, tu, aquí? -li preguntà.
- Tot el que el teu cor desitgi -li respongué Déu.

Sense gosar creure el que havia sentit, la dona va decidir demanar el bo i millor que un cor humà pot desitjar:

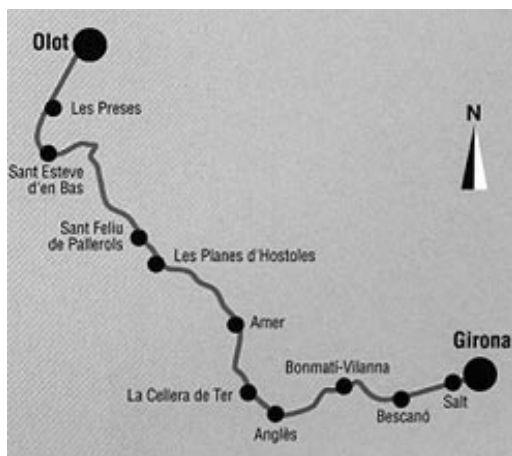
- Desitjo pau d'esperit, amor, felicitat, saviesa i alliberament del temor -digué. I, després d'un instant de vacil·lació, va afegir:
- No sols per a mi, sinó per a tothom. Déu se la va mirar somrient, i li digué:
- Em sembla que no m'has entès bé, estimada. Aquí no venem fruita, sinó llavors.

Anònim

A roda o a peu, des d'Olot a Girona

Una bona excusa per conèixer 12 viles catalanes.

La Garrotxa -res a veure entre la semàntica del mot i la gent de la contrada- ens ofereix múltiples activitats de lleure en equilibri amb l'espai i la natura. La d'avui és una sortida amb bicicleta, per bé que els més valents poden fer-la a peu. El recorregut, que transcorre per l'antic traçat del Tren d'Olot, resulta una sortida divertida que recomanem per la bellesa dels seus racons i paratges. Aquest trajecte de 57 Km. uneix la ciutat d'Olot amb Girona, abasta tres comarques (La Garrotxa, La Selva i El Gironès) i passa per dotze pobles tot resseguint les valls dels rius Fluvià, Brugent i Ter. Si voleu, no us cal fer-la sencera, malgrat girar cua representa una tornada amb pujadó. La nostra recomanació, si podeu, és deixar un vehicle a Girona i desplaçar-vos fins a Olot amb un altre vehicle, per poder cobrir tot l'itinerari des d'Olot fins a Girona que, a més, resulta pràcticament de baixada. Es tracta d'una sortida per a tots els públics. Ara bé, per aquells que us agrada "batre el cuore" no cal que us diguem que també és permès fer-se des de Girona.

Als amants de la bicicleta de muntanya, la Garrotxa també us ofereix diversos itineraris amb diferents nivells de dificultat i durada. Per a vosaltres, us recomanem el que surt des de l'Antiga Estació del Carrilet de les Preses, que passa per la Vall del Corb i el Bosc de Tosca i que acaba a la ciutat d'Olot, des d'on agafarem el Carrilet per tornar a Les Preses. Els que us decidiu tindreu la sort de passar per indrets d'una bellesa extraordinària.

Per a més informació, consulteu l'adreça www.garrotxa.net/atma

Progressa adequadament o necessita millorar?

avaluació

Si revisem el procés, podem canviar per millorar.

L'AVALUACIÓ PER OBJECTIUS DE LA MATEMÀTICA

Ester Terribas - EP Sant Antoni

Quan sortim de les sessions d'avaluació amb la impressió de no tenir nova informació sobre els alumnes ni noves estratègies o metodologies per aplicar a l'aula, entenem que són del tot insuficients.

Quan ens pregunten pel significat de les qualificacions i no tenim respostes clares, entenem que són insuficients.

Quan qualifiquem un alumne d'insuficient trimestre darrere trimestre, però no podem concretar el que sap, només, que no sap el que hauria de saber, segons el nostre criteri, ens sentim perduts i considerem l'alumne més perdut que no pas nosaltres.

Davant d'això, sorgeixen algunes preguntes: podem sortir satisfets de les sessions d'avaluació, sentir-nos més informats de cadascun dels alumnes o poder-los orientar en les seves mancances?

Avaluem per conèixer l'estat de les coses, per investigar on som i per veure si anem assolint allò que ens hem marcat d'entrada i, per tant, per poder rectificar aquelles coses que ens desvien de l'objectiu principal. Per fer-ho cal saber *on anem* –tant des dels seminaris com des dels equips de nivell–, i *com volem arribar-hi*.

Però, quan posem les notes, ens preguntem: *ha après?* o *bé què ha après?*, *manté una actitud correcta?* o *bé ha millorat la seva actitud?*, *fa el que li ensenyem?* o *bé fa més coses de les que feia abans?*

I encara, més qüestions: *Seria possible avaluar objectius i consecucions?* *Hi hauria manera d'avaluar els nois en funció de les seves capacitats?* *Podem inventar un sistema de qualificacions que determini, alhora, el progrés individual de l'alumne i la seva situació respecte al grup classe o respecte als objectius terminals d'una determinada àrea?*

Pot ser una eina motivadora, informar l'alumne d'allò que esperem d'ell, de com ho volem i de com ho va assolint.

Sense enganyar-los, informar els pares de com progressa el seu fill respecte d'ell mateix, de com situem el seu fill respecte els objectius terminals o la resta del grup.

Pot ser útil, per establir estratègies diferenciades, informar-nos d'on és cadascú i què li demano a cadascú en concret.

Avaluar per objectius pot ser més motivador per a l'alumne. Ens durà més feina? Potser sí, perquè haurem de trobar dinàmiques diferents dins de l'aula que ens permetin dedicar-hi més temps (treball cooperatiu, petits grups, grans grups, desdoblaments...).

A mesura que anem fent activitats d'avaluació, informem cada noi de la seva situació respecte d'un objectiu concret. D'aquesta manera, ell va veient si l'assoleix, si li costa molt o poc, i si ho aconsegueix o no. Amb informació podem preveure activitats concretes per a certs alumnes que no assoleixen algun dels objectius, diferenciades d'aquelles que demanem a d'altres. D'aquesta manera les mateixes famílies no han d'esperar els resultats de final de trimestre.

Els nois als quals costa més d'assolir algun objectiu fan més activitats en relació a aquest, la qual cosa suposa, a la contra, que els altres vagin més ràpids; tot és qüestió de respectar els ritmes i així podem plantejar-nos que els qui, de seguida, assoleixen l'objectiu ajudin els qui són menys

avaluació

destres. Potser, d'aquesta manera evitariem, per una banda, l'avorriment i, per l'altra, velocitats diferents en la mateixa aula i, ensem, estimularíem els bons pel fet que haver d'explicar les coses obliga a aprendre-les millor i, així, guanyem alguna cosa: estem més ben informats de cadascun dels alumnes. Avantatges, molts; inconvenients, també! Cal sospesar-ho, contrastar-ho i prendre decisions, compartides en equip per veure com anem ensenyant a aprendre. Aquest seria un primer pas que, evidentment, no és gratuït. El segon seria trobar un altre tipus de metodologia dins l'aula que ens permetés no ser els únics protagonistes de la classe. I un tercer, pot consistir en saber utilitzar la nova informació que tenim.

Com podeu veure, aquest és un camí tan sols encetat; de cap manera hem arribat a fer el cim. Potser, alguns pensen que mai l'assolirem, el cim, però si no comencem a caminar, els haurem de donar la raó.

PROCÉS D'AVALUACIÓ DELS PROJECTES

Equip mestres infantil-primària - EP Olot

A nivell d'escola ens vam proposar fer la unitat didàctica del projecte, amb la finalitat d'unificar criteris. Cada cicle va crear, doncs la seva unitat amb tot el que això comporta i amb l'avaluació com a eina fonamental de tot el procés.

La metodologia del treball per projectes implica un procés en el qual s'identifiquen

quatre fases o etapes: l'elecció del projecte, planificació del treball, desenvolupament de les accions, apartat d'avaluació que té lloc durant tot el procés.

Passem a explicar el desenvolupament de l'avaluació.

Cal començar per una *avaluació inicial* per descobrir què en sabem del tema i activar els coneixements previs. En aquesta primera fase de l'avaluació, el mestre fa la funció de receptor, moderador i guia.

Procediments i actituds que utilitzen i que avaluem: rememoració de la informació; expressió correcta dels coneixements que es tenen; elaboració d'un dibuix (educació infantil i cicle inicial) i d'un mapa d'idees sobre aquests coneixements; realització d'un text individual sobre el que ens interessa saber; interès, respecte i atenció vers la informació que aporten els companys.

Una vegada cada un dels grups ha elaborat el guió de treball sobre el que volen saber s'inicia el treball de recerca. Comença l'*avaluació formativa*. En aquest segon apartat els alumnes posen en pràctica les següents estratègies: busquen, consulten, seleccionen, relacionen, reestructuren, organitzen. Experimenten el fet de reestructurar els seus coneixements ja que contrasten en tot moment el guió inicial amb els conceptes nous que van ampliant i modificant, fins arribar a l'elaboració del propi dossier.

És en aquest espai on el mestre ajuda els alumnes a reflexionar, seleccionar, relacionar, modificar, compartir, prendre i acceptar decisions, recollir i canalitzar propostes. Així com facilitar mitjans per donar resposta als interrogants i dinamitzar el grup de treball i avaluar els procediments que els grups van utilitzant.

L'*avaluació sumativa* té lloc al final del procés i consisteix en recordar els conceptes inicials i observar els erroris, comparant allò que sabien amb el que han après, a través d'un mapa conceptual.

Segons el nivell i edat de l'alumne s'elabora un dibuix que s'explicarà de forma individual; es realitza la memorització dels conceptes que s'han après; s'exposa el tema en petit grup a la resta de l'aula; s'avalua el dossier; es fa la valoració del funcionament del grup.

I no oblidem que en l'últim apartat es demana una memorització dels conceptes.

UN MODEL D'AVALUACIÓ DELS PROCEDIMENTS

Joan Torras - EP Terrassa

Cada any, pels volts del mes de març, programem a les etapes d'educació infantil i educació primària una avaluació –la *tercera del curs*– on organitzem, amb un caire més *institucional*, el que anomenem *l'avaluació dels procediments*.

Destinar temps i recursos a parlar de tots els alumnes del cicle amb la mirada posada no tant en el que saben sinó en com treballen les diferents àrees, i quines poden ser les causes en cas que hi pugui haver dificultats, permet poder prendre decisions compartides i acords positius per a tots i totes.

Avaluar els procediments d'un alumne o grup d'alumnes de ben segur que ja ho fem en el moment en què *els demanem atenció* per fer-los una proposta de treball i ens adonem que a alguns els costa mantenir la concentració; *recollim els seus coneixements previs* i reajustem una part de la programació perquè sigui el màxim de significativa; *afegim alguna explicació* o activitats complementàries per a algun alumne que ens hem adonat que les necessitava; *contrastem una opinió amb el company* per valorar quina ha de ser la nostra actuació.

I és, en aquest moment, que té sentit l'avaluació perquè podem incidir directament amb els alumnes. ¿Quin motiu podem trobar per a consolidar una avaluació dels procediments en una escola com la nostra? Una avaluació com aquesta ha de ser, altre cop, una nova oportunitat per a poder reunir l'equip de mestres del cicle i compartir les informacions que es volen donar dels alumnes així com també les opinions i les decisions a prendre. Mantenir, en definitiva, l'esperit que els alumnes no són una exclusiva de ningú.

També és una bona ocasió per a poder destinar un temps important als alumnes que avancen amb dificultat i fer-ho sense caure en el desànim sinó aportant comentaris que ajudin a recuperar de nou la consciència col·lectiva que, provant això o allò, ens en podem sortir una altra vegada.

Finalment, entenc que una avaluació com aquesta és una bona «excusa» per deixar, per unes hores, en segon terme la feina del dia a dia que no sembla acabar-se mai

i reflexionar, a partir d'un guió de treball per a tots igual, intentant de tenir present que els motius pels quals un alumne pot tenir dificultats en l'aplicació dels processos són diversos i, per tant, les solucions també ho han de ser.

COM PLANTEGEM L'AVALUACIÓ

A l'etapa d'educació infantil es treballa a partir d'unes orientacions i un guió més obert de manera que l'anàlisi és més globalment, d'acord a la manera com es treballa i es realitzen les activitats.

A primària hem generat un guió amb els següents apartats:

Un full explicatiu recordant els objectius de l'avaluació, la feina que cal portat preparada i les dates.

Un document explicatiu de la terminologia que podem trobar en la graella descriptiva que es demana de completar.

La graella descriptiva (seqüència) dels passos procedimentals:

La graella per a fer la classificació dels alumnes segons el seu procés d'aprenentatge i el llistat dels quals volem parlar, a partir de tota la informació recollida dels mestres especialistes que també valoren la manera com treballen els alumnes: si acostumen a seguir *molt bé* els passos procedimentals, *bé* o *amb dificultats* significatives i, també, aquells dels quals en vull parlar amb deteniment.

Un recull de pautes i/o orientacions que poden ajudar a millorar els aspectes avaluats, per exemple, entrevista individualitzada i/o amb la família, tarja de seguiment de treball personalitzat dirigit (TPD), carnet de seguiment individual, demanda d'estudi...

avaluació

avaluació

**UN PROFESSOR-ALUMNE
O UN ALUMNE-PROFESSOR**

Jordi Trepal - EP Balmes

No em coneixen gaire bé els profes que tinc. I, doncs, no saben massa com ajudar-me. Per això em sembla bé que *intercanviïn informació* sobre mi –sobre nosaltres– en les reunions que tenen. En particular en la sessió de seguiment d'alumnes que també anomenen *prevaluació*.

Tant si som alumnes nous com ja coneguts, sovint, per tenir una impressió de com anem ens diuen: «esperem les notes de la primera avaluació i ja veurem què cal fer aleshores...». I, a vegades, aquesta informació arriba massa tard per començar a dissenyar estratègies d'ajuda. Que *a la meitat del primer període avaluatiu* ens puguin dir –i comentar als pares– com pinta la situació, té els seus avantatges. Pot ser operatiu, útil, estimulador.

Ho fan a la segona quinzena d'octubre-primers de novembre. Els professors que feinegen a cada curs/grup es reuneixen amb el tutor/a que fa de cronista i compilador de dades. Perquè, abans, cada professor li ha fet arribar quatre ratlles amb impressions i valoracions sobre els alumnes que té. D'uns quants només, dels que semblen requerir especial atenció.

Enguany una primera trobada ha estat per donar informació sobre els *alumnes nous* a l'escola: d'on vénen, per què han canviat de centre, quina és la seva situació personal i acadèmica. En una segona trobada han parlat dels *alumnes repetidors* –de primer curs o de segon– com han reenfocat el curs, si hi ha novetats actitudinals en el seu intent bis, etc. En una tercera reunió s'ha parlat dels qui –a banda dels nous i dels repetidors– presenten noves o antigues *inadaptacions* d'aprenentatge, motivació, rendiment o conducta que cal atendre i reconduir.

Tot plegat és un intent de saber com estem alguns alumnes *a un mes d'haver iniciat el curs*. No es parla de tothom: només d'aquells –entre sis i deu– de qui cal informar als professors que els tenen per tal d'estar tots atents a les seves particularitats, veure què convé comentar i prevenir ja als pares. Si més no perquè en rebre, a desembre, les notes i comentaris de la primera avaluació, no hi hagi sorpreses i s'hagi pogut començar a treballar en els problemes detectats un temps abans.

Dificultats en tot aquest procés de prevaluació?

1. Els professors van tan atabalats que, després del primer mes llarg de tenir-nos a classe dues o tres hores setmanals, diuen que encara no poden dir res de nosaltres «perquè no tenen notes d'exàmens...»(!?).

2. Tot i que aporten informacions, no saben massa què convé fer per ajudar-nos. Fan una mica de diagnòstic, però gairebé gens de teràpia.

3. Fins arribar a les primeres qualificacions globals de la primera avaluació, tots –professors, alumnes i pares– no gosen certificar amb nitidesa l'estat de la qüestió de determinats alumnes.

Malgrat tot, cal dir que aquest primer intercanvi informatiu sobre alumnes nous, repetidors i problemàtics ajuda a donar a conèixer la seva situació i la del grup i facilita de poder intervenir-hi aviat i, per tant, amb més eficàcia.

Aprovo la iniciativa, tot desitjant que sigui més operativa i transformadora, apressant efectivament actuacions per resituar, millorar i estimular l'itinerari dels alumnes que, en aquestes reunions de professors, han estat objecte d'atenció preferent i de conveniència de reforma.

Acabo: allò que pretén la prevaluació és absolutament necessari i lloable. I aporta prou elements d'intervenció útil i preventiva. A mi, però, m'agradaria que, a més de comentar i certificar comestic i què em fa falta, se m'ajudés més concretament a superar les dificultats que se m'han diagnosticat i no haver d'esperar al mes de gener per prendre decisions que prevegin, corregixin i encoratgin.

**El proper número anirà dedicat a
«L'ORIENTACIÓ PROFESSIONAL».**

L'avaluació dels alumnes segons el Caràcter Propi

per millorar

Com posem en solfa el Caràcter Propi?

L'AVALUACIÓ: EL DESLLORIGADOR

Ja és conegut que en la nostra feina no és fàcil trobar temps per a la reflexió i la planificació, ja que dediquem quasi tot el nostre temps a l'activitat amb els alumnes. Per això, tenim poques ocasions per reflexionar si la nostra forma de plantejar una activitat, el material que usem, la forma d'organitzar la classe són adequats al plantejament constructivista. En aquesta línia, crec que l'avaluació és un dels elements de la seqüència didàctica que s'ha transformat menys. Per la formació que anem rebent sabem que l'avaluació no és només una eina que serveix al final del procés per comprovar si els alumnes han assolit el nivell previst. L'avaluació és, sobretot, un instrument que serveix per millorar el procés d'ensenyament-aprenentatge i, per tant, ha d'estar ben pensada per tal que, a partir dels resultats obtinguts, puguem prendre decisions que permetin millorar aquest procés. En dissenyar i preparar els nostres instruments d'avaluació, hem de tenir ben clar quins dels aspectes treballats han estat assolits pels nostres alumnes. Sovint pensem en els aspectes conceptuals i procedimentals i oblidem l'avaluació dels aspectes actitudinals (treball en equip, respecte a les persones, capacitat d'ajudar un company...) Per això proposo que els nostres instruments d'avaluació contemplin aquests aspectes actitudinals que tots trebalem en les nostres escoles i que són més importants que les divisions, els rius o el cicle de Krebs. Així aconseguirem que aquesta avaluació ens permeti realitzar accions posteriors adreçades a fer que els alumnes vagin adoptant, cada vegada més, les actituds que trobem en el Caràcter Propi.

AVALUACIÓ I CARÀCTER PROPI...

UNA BONA PARELLA!

Espero que l'acabament d'aquest escrit no sigui gens sorprenent per a mestres d'infantil i sigui revelador per als educadors que treballen amb alumnes més grans. Hem d'avaluar les actituds si volem mi-

llorar la formació integral dels nostres alumnes. Crec que els mestres d'infantil i de primers cursos de primària, a banda dels conceptes i els procediments, a l'hora de planificar les seves activitats tenen molt en compte les actituds i per això són per a ells un objecte habitual d'avaluació. Malauradament al final de la secundària o a batxillerat, en fer les seqüències didàctiques, es tenen en compte primordialment conceptes i procediments i de l'actitud no sabem massa què fer-ne. Cal fer un esforç per tenir en compte les actituds a l'hora de planificar les nostres activitats d'ensenyament-aprenentatge i, naturalment, incorporar-ne la seva avaluació. Si conjuntament amb els conceptes i els procediments, en la planificació de la seqüència didàctica, hi incorporarem el treball i l'avaluació de les actituds, podrem ajudar a avançar els nostres alumnes en l'adopció de les actituds que proposa el nostre Caràcter Propi... S'hauran acabat així les taules guixades, les classes plenes de papers o els alumnes que es tapen amb la carpeta perquè el company del costat no copii?

Cal que els aspectes que hi ha en el Caràcter Propi tinguin incidència en el disseny i en l'execució de les activitats d'ensenyament i aprenentatge que fem a l'escola i que siguin una responsabilitat compartida per tot l'equip educatiu, tal com proposa el document «Una escola oberta als valors de l'Evangelí».

NO ESTEM A L'INICI DEL CAMÍ: PARLEM-NE!

A les nostres escoles hi ha moltes persones que treballen en aquesta línia. Crec que ens cal obrir un debat sobre aquest tema per intercanviar experiències i fer que aquesta sensibilitat s'encomani a tot l'equip docent.

Joan Vila - Director Gerent EP Sabadell

Noticiari breu

CALDES

PASQUA INTERCULTURAL

El diumenge 22 d'abril, vam celebrar la Pasqua a l'escola. Aquest any va tenir un caire d'intercanvi cultural. Entre els diversos actes que es van celebrar després de la missa, cal destacar l'exposició fotogràfica sobre l'Ekkool Kalasanç del Senegal amb la qual estem agermanats. Les famílies també van poder conèixer la realitat d'aquest país africà en el video de "Les obres que té l'Escola Pia al Senegal". Per acabar es va poder gaudir amb les danses d'arreu del món que ens va ensenyar en Rah-mon Roma al pati de l'escola.

GRANOLLERS

CONSTRUCCIÓ D'UNA MEDIATECA A LA SELVA PERUANA

Aprofitant les vacances de Setmana Santa, en Lluís, mediatecari de l'escola, amb tres persones més de la ONG Voluntaris per al Tercer Món ha anat al Perú, per participar en un projecte de construcció d'una mediateca, i ens diu: hem assolit gairebé tots els objectius proposats: iniciar l'ordenació i catalogació dels llibres i CD Rom de l'escola; muntar quatre ordinadors en xarxa i amb connexió a internet; formar el responsable de la mediateca en les tasques de dinamització i de recerca documental; sensibilitzar l'alumnat i professorat de l'escola en les possibilitats formatives de la mediateca; oferir les instal·lacions de la mediateca a tots els habitants de la població i dels voltants.

Per a més informació podeu adreçar-vos a: lbaella@pie.xtec.es.

MATARÓ

2001 ANY INTERNACIONAL DEL VOLUNTARIAT

Hem organitzat una sèrie d'activitats amb l'objectiu que els nois i noies coneguin associacions que treballen per millorar l'entorn social, natural, econòmic... i que escoltin persones que dediquen part del seu temps als altres sense esperar-ne res a canvi. Han visitat diferents entitats de la ciutat i han assistit a xerrades sobre algunes experiències personals de voluntariat. Després, a la classe, han fet una posada en comú. Els més petits han participat en una jornada de cooperació a partir de la lectura de contes.

NOSTRA SENYORA

XVI PUJADA A PEU A MONTSERRAT

La nit del 4 de maig té lloc la pujada a Montserrat, que aquest any celebra la seva XVI edició. Alumnes, professors, pares i coneguts es repleguen aquell dia a les portes de l'escola i, després de rebre les samarretes commemoratives, comencen a fer camí. Un cop en ruta, les para-

des són diverses amb el doble objectiu de reagrupar els expedicionaris i recuperar forces. Hi ha qui pensa que s'amaga una altra intenció: descarregar pes dels maleters dels nombrosos cotxes escombra que segueixen el grup "per si les mosques". Després de quinze hores d'ascens, la satisfacció d'haver acomplert la promesa acompanyat pels teus amics es barreja amb les ganes de preparar-te per a l'any següent. Darra queden moments durs endolcits pel suport dels companys i un piló d'anècdotes per explicar, de moment, a tots nosaltres i, en el futur, als nostres néts.

SITGES

SETMANA CULTURAL

A redós de Sant Jordi i de la Mare de Déu de Montserrat, els patrons nacionals, creixen les iniciatives culturals. Aquesta simbiosi ens enriqueix i ens obre a nous horitzons. No es trenca amb els temes de cada dia; s'hi retorna des d'una òptica més global, menys parcel·lada a les àrees del saber. I és, també, una proposta per a esdevenir més ciutadans i més cultes.

La nostra escola participa en les activitats que organitza l'Ajuntament i programa actes interns. Els Jocs Florals —ja són els dissetens—, organitzats amb el suport de l'APA en els premis, impliquen tota l'escola des de 3r de primària, amb els textos en prosa o poesia i, des del curs passat, amb dibuix, pintura i fotografia. Uns jurats valoren amb dedicació els treballs presentats. I els més petits de primària s'afegeixen a la gran festa de lliurament de premis amb la seva actuació plàstica. Enguany, també a infantil hi haurà actes d'animació lectora per celebrar la diada.

VIATGES A ANDALUSIA I ITÀLIA

45 alumnes de 4t d'ESO i 44 de 2n de batxillerat participen en els respectius viatges de final d'etapa. Els primers van a Andalusia (Sevilla, Granada i Córdoba) i els segons a Itàlia (Pisa, Florència, Roma, Siena i Venècia). Acompanya l'alumnat un equip de tres professors de l'escola, a cada viatge.

TÀRREGA

FINA RIFÀ EN ELS JOCS FLORALS

Aquest curs ens hem proposat el repte d'inculcar als infants, des de molt petits, l'amor i l'hàbit de la lectura. Una de les activitats projectades entorn a aquest aspecte ha estat, amb motiu dels Jocs Florals de l'escola, la visita de la Sra. Fina Rifà, il·lustradora de contes i col·laboradora de Cavall Fort. Aquest fet ha desvetllat la curiositat de tots els nois i noies per descobrir el personatge, la seva vida i la seva feina. Han fullejat i llegit molts dels seus contes i han gaudit, po-

dent tenir davant seu la persona que ha donat vida i color als personatges d'aquelles històries. La Fina Rifà va entrar a les classes i davant dels alumnes d'Infantil i Primària demostrà com dibuixava. Va ser una agradable experiència, on alumnes i educadors contemplàvem com anava donant vida als personatges. A la tarda ens acompanyà en l'acte de lliurament de premis.

VILANOVA

UN LLIBRE

SOBRE LA FUNDACIÓ DE L'ESCOLA

Amb goig us anunciem la publicació del llibre "Evolució històrica de l'ensenyament a Vilanova i la Geltrú i la fundació de l'Escola Pia" del Sr. Albert Virella, traspassat l'any passat. Guanyà el premi de prosa en un concurs local convocat el 1949 en ocasió dels tres-cents anys de la mort de Sant Josep de Calassanç.

Aquest treball, inèdit fins ara, només era a l'abast dels estudiosos. Amb aquesta edició de l'Institut d'Estudis Penedesencs, podrà arribar a molts més.

Cal remarcar que, tot i els anys passats, conserva tota la vigència i que l'original es presentà al concurs escrit en català, malgrat els temps que corrien. La presentació es va fer el dia 20 d'abril a la sala d'actes de l'escola i comptà amb la presència del P. Provincial, que n'ha escrit el pròleg.

A partir del dia 23 d'abril es pot adquirir a la secretaria de l'escola.

PREVENCIÓ DE LES DROGUES

L'alumnat de 10 a 12 anys participa en la iniciativa "SINESI", que promou la Generalitat. Tot jugant, reben informació sobre el tabac i l'alcohol i els factors que més influeixen en l'inici del seu consum: la pressió de grup i la presa de decisions. Una educació que també cal.

INSTITUCIÓ

NECROLÒGICA

El dia 20 d'abril se celebrà el funeral pel traspass del P. Ramon Melé, mort el dia abans. El seu treball es va dur a terme en diferents llocs.

En destaquem la seva acció molt fructífera a Balaguer, a principis dels anys 50, i la seva llarga estada a Sarrià, gairebé fins al final de la seva vida. Que al cel sia.

VISITES INSTITUCIONALS

Arribant el 17 d'abril al matí, tenim el P. General visitant la nostra Província durant gairebé tres setmanes. Malgrat que la seva visita se centra sobretot en les comunitats i en les persones dels religiosos, ha pogut participar en la Jornada Pedagògica i ha tingut contactes amb l'Equip de Gestió del Secretariat.

El P. Provincial ha fet una visita a les cases del Senegal entre els dies 15 i 22 d'abril i el P. Enric Canet ho féu a les Califòrnies entre el 20 i el 26 del mateix mes.

ASSEMBLEA DE CINTRA

El proppassat 30 de març se celebrà l'Assemblea del centre CINTRA. Foren diferents els temes debatuts i en l'ocasió fou reelegit president d'aquesta associació interconfessional el P. Andreu Trilla.

CONSTITUCIÓ DE L'ASSOCIACIÓ

"ESCOLA RELIGIOSA D'IGUALADA"

El proppassat 6 d'abril, dia de la Mare de Déu de la Pietat, copatrona de la ciutat, tingué lloc a Igualada l'acte de constitució oficial de l'Associació "Escola Religiosa d'Igualada". Com recordareu, l'ERI, que així és com hom la coneix, agrupa les escoles religioses d'aquesta població, que coordinen les seves actuacions per tal de mantenir l'oferta educativa de tarannà cristià a la ciutat.

FIRA INTERNACIONAL

D'EMPRESSES SIMULADES (SEFED)

Els dies 25, 26 i 27 d'abril, a Molins de Rei, es va dur a terme la 4a Fira Internacional d'Empreses Simulades. Les nostres escoles de Calassanci, Granollers i Mataró hi participaren amb un estand en el qual els alumnes oferien productes i portaven a terme operacions comercials amb la resta d'expositors, tant de l'Estat Espanyol com d'Europa. Tota una experiència pedagògica per a alumnes i docents que, des d'aquí, us convidem a conèixer.

EXPOSICIÓ ITINERANT

ESCOLA SAM-SAM

El Secretariat de l'Escola Pia de Catalunya té a la disposició de totes les escoles un conjunt de fotografies 30x40 (plastificades) de l'escola Sam-Sam del Senegal, amb una breu explicació i un fullet adjunt per donar-la a conèixer. Està molt sol·licitada. Podeu demanar-la a: pvilaseca@epcat.es

Què més podríem avaluar encara l'escola?

Avaluar és, dit ràpidament, reflexionar per millorar.

Ens sabem experts en avaluar l'alumnat, o almenys és la nostra imatge. Però...

— Sí, ja sabem que no tot s'acaba en assenyalar a l'alumnat aspectes que ha de millorar. Però, no se t'acudirà avaluar les flors que hi ha a l'escola o el bon rotllo entre l'equip docent!

— I, per què no? No hem de tenir alguns referents estables i periòdics que mesurin el clima escolar o l'acollida, des dels diferents estaments? Només així podrem anar observant l'evolució, emprenent noves actuacions a partir de la participació.

— D'acord, però no tot és mesurable. Només ens faltaria ara definir més 'objectes d'avaluació'! No en tenim prou amb les «actituds, valors i normes» i amb l'avaluació del procés i la del resultat?

— Però, altrament, com detectaràs que les cartelleres de l'escola són un desastre o que hi ha molta gent que vol la sala de professors o els despatxos més endreçats per tal de treballar-hi millor? A més, preguntar de tant en tant ens fa repensar certes coses que, com que sempre les hem vistes iguals, fins ens semblen inamovibles.

— Només has d'escoltar les converses de la gent. No serà que no xerrem sobre l'escola!

— Massa! I a cop calent, quasi tots ens menjaríem el món, o tot seria un desastre o caldria emprendre mil iniciatives! Però, ai dels inconstants o dels qui solen opinar segons les circumstàncies. I les autoavaluacions—cada vegada més importants—, si no fossin pautades, no passarien fàcilment de l'excusa simple a l'autoflagelació inútil? Ho tinc ben clar: la base de tot procés avaluatiu és la coherència i la persistència en uns paràmetres estables. I fins et diré que el menys important són les variables que es consideren, mentre siguin conegudes *a priori*.

— No et passis ara! A veure si haurem d'establir una mesura sobre els somriures que ens dediquem els uns als altres, per després fer-ne l'anàlisi i la valoració, realitzar propostes de canvi i controlar la seva im-

plementació!

— Potser no estaria gens malament. No oblidis que, fet i fet, l'home—i la dona—és l'únic animal capaç de riure's d'ell mateix; i que això és molt sa. I que no hi ha amor sense humor!!

Zum-zum

agenda

maig 2001

2. Reunió directors gerents i pedagògics: tancament formació: què vol dir aprendre?, de 10 a 1. (*)
3. Programa SIG: Formació avaluació final batxillerats, de 10 a 1.
4. CEP-1, de 2/4 de 4 a 6.
7. Reunió coordinadors de pastoral, de 2/4 de 4 a 6.
Reunió delegats alumnes, de 4 a 6.
Darrer dia presentació treballs als VI Premis per al Foment de la Creativitat.
10. Reunió revisió PAI i PAM, de 10 a 1.
11. Jornada Esport i Convivència, a Olot.
Xerrada actualització religiosa, de 4 a 2/4 de 6 (*).
14. CEP-2, de 4 a 6.
16. Formació directors pedagògics: orientació professional i currículum, de 10 a 1. (*)
18. CEP-1, de 2/4 de 4 a 6.
23. Reunió responsables extraescolars, de 5 a 7.
24. Reunió de mediatecaris, de 10 a 1.
Darrer dia presentació candidatures per a les Estades Pedagògiques.
28. CEP-2, de 4 a 6.
30. Lliurament dels VI Premis per al Foment de la Creativitat, a Sabadell.
31. Reunió responsables PGS, de 2/4 de 4 a 6.
Comunicació candidatures acceptades Estades Pedagògiques.

juny 2001

1. CEP-1, de 4 a 6.
7. Formació administradors: temes laborals, de 10 a 2/4 de 2.
11. Reunió Consell de les Institucions, de 7 a 9.
13. Alifara.
- 16-20. Estades Pedagògiques.
23. Reunió Junta Federació APAs, de 10 a 1.
- 25-30. 6 dies diferents.

Si no es diu altrament, les activitats col·lectives es realitzaran als locals de l'Equip de Gestió.

(*) Alerta! Canvis respecte al calendari general.

papers

és una publicació del

SECRETARIAT DE LES INSTITUCIONS ESCOLARS DE L'ESCOLA PIA DE CATALUNYA

Ronda de Sant Pau, 80 2n
08001 Barcelona
Tel.: 93 441 00 04
Fax: 93 441 02 87
e-mail: escolapia@epcat.net
http://www.epcat.net

Consell de redacció:

Oriol Blancher,
Ricard Coma,
Xavier Gilabert,
Carme Guàrdia,
David Magri,
Eulàlia París.

Col·laboradors:

Josep Castillo,
Beatriu Garrido,
Miquel Mateo,
Pere Vilaseca.

Maquetació:

Carme Roig.

Coordinació:

Eulàlia París.

papers@epcat.net